

POSTANOWIENIE

Dnia 11 sierpnia 2015 roku

Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ w Gdańsku Wydział XIII Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Anna Kiwer-Kowalczyk

Protokolant: staż. M. B.

po rozpoznaniu w dniu 28 lipca 2015 roku w Gdańsku

na rozprawie

w sprawie z wniosku W. K. (1)

z udziałem W. K. (2)

o podział majątku i dział spadku po R. K.

postanawia:

1. ustalić, że w skład majątku wspólnego R. K. i W. K. (2) wchodzi:

- a) spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego numer (...) położonego w G. przy ulicy (...) w (...) Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w G., o wartości 197.100 zł (sto dziewięćdziesiąt siedem tysięcy sto złotych),
- b) samochód H. (...) o numerze rejestracyjnym (...), o wartości 5.000 zł (pięć tysięcy złotych),
- c) środki na rachunku spadkodawcy w Banku (...) SA w kwocie 28.846,33 zł (dwadzieścia osiem tysięcy osiemset czterdzieści sześć złotych 33/100)

w którym to majątku udziały małżonków są równe;

2. ustalić, że w skład spadku po R. K. wchodzi:

- a) udział $\frac{1}{2}$ części w spółdzielczym własnościowym prawie do lokalu mieszkalnego numer (...) położonego w G. przy ulicy (...) w (...) Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w G., o wartości 84.650 zł (osiemdziesiąt cztery tysiące sześćset pięćdziesiąt złotych),
- b) udział $\frac{1}{2}$ części w prawie własności samochodu H. (...) o numerze rejestracyjnym (...), o wartości 2.500 zł (dwa tysiące pięćset złotych),
- c) $\frac{1}{2}$ środków na rachunku spadkodawcy w Banku (...) SA - to jest kwota 14.423,16 zł (czternaście tysięcy czterysta dwadzieścia trzy złotych 16/100);

3. oddalić wniosek wnioskodawcy W. K. (1) o ustalenie, że w skład spadku wchodzi rachunek dewizowy oraz środki finansowe na zabezpieczenie matki spadkodawcy;

4. ustalić, że uczestniczka W. K. (2) dokonała spłaty długów spadkowych w postaci pokrycia kosztów pogrzebu spadkodawcy w kwocie 22.287,03 zł (dwadzieścia dwa tysiące dwieście osiemdziesiąt siedem złotych 03/100);

5. oddalić wniosek uczestniczki W. K. (2) o ustalenie, że spadkodawca dokonał na rzecz wnioskodawcy W. K. (1) darowizn podlegających zaliczeniu na schedę spadkową;
6. dokonać podziału majątku wspólnego małżonków R. K. i W. K. (2) oraz działu spadku po R. K. w ten sposób, że przyznać uczestnicze W. K. (2):
 - a) spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego opisane w punkcie 1 a postanowienia,
 - b) samochód opisany w punkcie 1 b postanowienia,
 - c) środki na rachunku bankowym opisanym w punkcie 1 c postanowienia;
7. zasądzić od uczestniczki W. K. (2) na rzecz wnioskodawcy W. K. (1) kwotę 57.736,58 zł (pięćdziesiąt siedem tysięcy siedemset trzydzieści sześć złotych 58/100) tytułem spłaty jego udziału w majątku spadkowym płatną w terminie 1 roku od daty uprawomocnienia się postanowienia wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku opóźnienia w płatności;
8. zasądzić od wnioskodawcy W. K. (1) na rzecz uczestniczki W. K. (2) kwotę 11.143,52 zł (jedenaście tysięcy sto czterdzieści trzy złote 52/100) tytułem zwrotu spłaconych długów spadkowych płatną w terminie 1 roku od daty uprawomocnienia się postanowienia wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku opóźnienia w płatności;
9. kosztami opłaty od wniosku obciążyć wnioskodawcę W. K. (1) uznając je za uiszczone;
10. pozostałymi kosztami sądowymi obciążyć wnioskodawcę W. K. (1) i uczestniczkę W. K. (2) po 1/2 części każdego z nich, pozostawiając ich szczegółowe wyliczenie referendarzowi sądowemu.

UZASADNIENIE

Wnioskodawca W. K. (1) w dniu 7 maja 2013 roku złożył wniosek o dział spadku po R. K. zmarłym dnia 3 listopada 2011 roku w G., wskazując, iż nabycie spadku zostało stwierdzone postanowieniem tutejszego Sądu z dnia 14 stycznia 2013 roku w sprawie XIII Ns 980/12. Jako uczestnika wnioskodawca wskazał żonę spadkodawcy W. K. (2). W uzasadnieniu wniosku wnioskodawca podał, że w skład spadku wchodzi mieszkanie położone w G. przy ul. (...), samochód H. (...), oszczędności bankowe, w tym zabezpieczenie finansowe dla matki spadkodawcy pozostającej pod opieką wnioskodawcy oraz konto dewizowe. Wnioskodawca wskazał, że powyższe składniki spadku są w posiadaniu uczestniczki. Wnioskodawca wniósł o przyznanie mieszkania i samochodu uczestnicze ze spłatą na jego rzecz oraz o przyznanie oszczędności bankowych stosownie do przysługujących spadkobiercom udziałów.

Pismem z dnia 4 lipca 2013 roku wnioskodawca w ramach niniejszego postępowania złożył wniosek o podział majątku wspólnego R. K. i W. K. (2).

W odpowiedzi na wniosek uczestniczka W. K. (2) wniosła o dokonanie działu spadku w ten sposób, aby przyznać jej lokal i samochód wchodzące w skład spadku oraz dokonać podziału środków zgromadzonych na rachunku bankowym spadkodawcy i uczestniczki w kwocie 11.894,96 złote. Uczestniczka wniosła o rozliczenie darowizn czynionych na rzecz wnioskodawcy oraz rozliczenie długów masy spadkowej w kwocie 26.287,03 złote. Uczestniczka wniosła również o obniżenie spłaty należnej wnioskodawcy na podstawie art. 5 k.c. i rozłożenie spłaty na raty na okres 10 lat.

Stan faktyczny:

R. K. zmarł dnia 3 listopada 2011 roku. W chwili śmierci był żonaty z W. K. (2), z którą zawarł związek małżeński w 1982 roku. Spadek po R. K. na podstawie ustawy nabyli: żona W. K. (2) i syn W. K. (1) – każde w 1/2 części spadku, co zostało stwierdzone prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego Gdańsk – Północ w Gdańsku z dnia 14 stycznia 2013 roku w sprawie o sygn. akt XIII Ns 980/12.

/dowód: akta sprawy XIII Ns 980/12 Sądu Rejonowego Gdańsk – Północ w Gdańsku, odpis aktu zgonu R. K. k.3 w.w. akt, odpis aktu małżeństwa R. K. i W. K. (2) k.4 w.w. akt, kopia postanowienia z dnia 14.01.2013 r. w w.w. sprawie k. 4/

W małżeństwie R. K. i W. K. (2) był ustrój wspólności małżeńskiej majątkowej. W skład majątku wspólnego R. K. i W. K. (2) wchodziło spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego numer (...) położonego w G. przy ulicy (...) w (...) Spółdzielni Mieszkaniowej (...). W skład spadku po R. K. wchodzi udział 1/2 części w wyżej wymienionym prawie. Wartość rynkowa przedmiotowego prawa wynosi 197.100 złotych według jego stanu na dzień śmierci spadkodawcy i cen aktualnych, zaś wartość rynkowa udziału 1/2 części w tym prawie wynosi 84.650 złotych według jego stanu na dzień śmierci spadkodawcy i cen aktualnych.

W skład majątku wspólnego R. K. i W. K. (2) wchodził samochód H. (...) o numerze rejestracyjnym (...), rok produkcji 2001 o wartości 5.000 złotych. W skład spadku po R. K. wchodzi udział 1/2 części w wyżej wymienionym samochodzie. Wartość tego udziału wynosi 2.500 złotych.

Małżonkowie posiadali wchodzące w skład majątku wspólnego środki na rachunku bankowym w banku (...) SA, których wysokość na dzień 3 listopada 2011 roku wynosiła 28.846,33 złote.

/dowody: zaświadczenie (...) z 6.05.2013 r. k.5, akta członkowskie dotyczące w.w. lokalu mieszkalnego, kopia dowodu rejestracyjnego samochodu H. (...) k.35-36, pismo Banku (...) SA z dnia 23.10.2013 r. k.55, pisemna opinia biegłego sądowego I. O. z 26.03.2014 r. k. 75-103, pisemna opinia uzupełniająca biegłej z dnia 30.05.2014 r. k.113-123, pisemna opinia uzupełniająca biegłej (aktualizacyjna) z dnia 5.02.2015 r. k.185-198, częściowo zeznania wnioskodawcy W. K. (1) k.48-49, k.181-181v,k.233 – protokół elektroniczny, częściowo zeznania uczestniczki W. K. (2) k.49-50, k.148-150, k.233 – protokół elektroniczny/

Spadkodawca R. K. do przejścia na emeryturę pracował w zakładzie energetycznym. Spadkodawca sporadycznie wykonywał dodatkowo projekty, za które otrzymywał wynagrodzenie przewyższające jego pensję. Wnioskodawca W. K. (1) pracował od 17 roku życia i utrzymywał się ze swoich zarobków; był zawodowym piłkarzem. Wnioskodawca utrzymywał kontakty z ojcem w czasie swojego małżeństwa z B. K., odwiedzając go regularnie. W. K. (1) podczas tych odwiedzin otrzymywał od ojca pewne nieustalone kwoty, czasem również zwrot kosztów przyjazdu. W. K. (1) otrzymał od ojca okablowanie na budowany przez siebie dom. W. K. (1) około 2000 roku otrzymał od ojca darowiznę w wysokości 4000 złotych na opłacenie szkoły trenerów, do której uczęszczał. W trakcie małżeństwa W. K. (1) z B. K. relacje W. K. (1) z ojcem były poprawne, pogorszyły się, kiedy rozpadło się małżeństwo wnioskodawcy. Po 2002 roku wnioskodawca nie widział się z ojcem.

/dowody: kopia certyfikatu ukończenia szkoły trenerów przez wnioskodawcę k.224, zeznania świadka B. K. k.59-60, częściowo zeznania wnioskodawcy W. K. (1) k.48-49, k.181-181v,k.233 – protokół elektroniczny, częściowo zeznania uczestniczki W. K. (2) k.49-50, k.148-150, k.233 – protokół elektroniczny/

Uczestniczka W. K. (2) poniosła koszty pogrzebu spadkodawcy w kwocie 6286,26 złotych. Uczestniczka W. K. (2) poniosła również koszty nagrobka na grobie R. K. w kwocie 19.685 złotych.

Uczestniczka w związku ze śmiercią męża otrzymała z (...) świadczenie w kwocie 10.000 złotych ze swojej polisy oraz w kwocie 12.000 złotych z polisy męża. Uczestniczka otrzymała również zasiłek pogrzebowy z ZUS w kwocie 4000 złotych.

/dowody: kopia zawiadomienia (...) o przyznaniu świadczeń k.28,29, faktura z dnia 7.06.2012 r. za nagrobek k.30, faktura za koszty pogrzebu k.33, zeznania uczestniczki W. K. (2) k.49-50, k.148-150, k.233 – protokół elektroniczny/

Od śmierci męża W. K. (2) mieszka sama w lokalu mieszkalnym przy ul. (...) w G.. Wnioskodawczyni korzysta również z samochodu H. (...) wchodzącego w skład majątku wspólnego jej i spadkodawcy.

Uczestniczka W. K. (2) po śmierci męża podjęła i zużyła część środków z rachunku spadkodawcy w banku (...) SA, do którego miała upoważnienie.

/dowód: zeznania uczestniczki W. K. (2) k.49-50, k.148-150, k.233 – protokół elektroniczny/

Uczestniczka W. K. (2) utrzymuje się z renty w kwocie około 2.170 złotych oraz zasiłku pielęgnacyjnego około 150 złotych. Uczestniczka W. K. (2) ma orzeczony znaczny stopień niepełnosprawności od 2012 roku, cierpi na wiele schorzeń. Uczestniczka ma oszczędności około 9.000 złotych. Nie ma majątku prócz objętego wnioskiem w niniejszej sprawie.

/dowody: orzeczenie o stopniu niepełnosprawności k.27, decyzja o waloryzacji renty z 5.03.2013 r. k.34, decyzja o przyznaniu zasiłku pielęgnacyjnego k.37, zaświadczenie z (...) Przychodnia (...) k.137, zeznania uczestniczki W. K. (2) k.49-50, k.148-150, k.233 – protokół elektroniczny /

Uzasadnienie prawne:

Stan faktyczny w sprawie w istotnej części nie jest sporny.

Zasadniczo nie był sporny skład spadku po R. K. i skład majątku wspólnego R. K. i W. K. (2). Wnioskodawca twierdził, że w skład spadku wchodził rachunek dewizowy oraz środki na rachunku „na zabezpieczenie matki spadkodawcy”. Ponieważ twierdzenia te nie znalazły potwierdzenia w materiale dowodowym i uczestniczka im zaprzeczyła, Sąd nie dał wiary zeznaniom wnioskodawcy w tym zakresie.

Sporny nie był również sposób podziału majątku wspólnego i działu spadku, gdyż zarówno wnioskodawca jak i uczestniczka wnioskowali o przyznanie składników majątku wspólnego i spadku uczestniczce ze spłatą dla wnioskodawcy.

Okolicznościami spornymi (ewentualnie nieprzyznanymi) w sprawie pozostawały: zasadność roszeń uczestniczki J. C. z tytułu spłaconych długów spadkowych oraz wysokość otrzymanych przez wnioskodawcę darowizn.

Sąd uznał przeprowadzone w sprawie dowody z dokumentów za dowody wiarygodne, ponieważ w toku postępowania nie podniesiono zarzutów odnośnie ich autentyczności i prawdziwości.

Sąd dał wiarę zeznaniom świadka B. K.. Z zeznań tych wynika, iż spadkodawca przekazywał wnioskodawcy pewne kwoty pieniężne przy okazji odwiedzin, jednakże świadek nie wskazała kwoty tych darowizn podając jedynie, że nie były to kwoty za które można kupić samochód, ale nie były to też kwoty rzędu 100 złotych. Świadek opisała również relacje spadkodawcy z wnioskodawcą wskazując, że w czasie jej związku ze wnioskodawcą były poprawne, a popsuły się po rozpadzie jej małżeństwa z wnioskodawcą.

Sąd częściowo dał wiarę zeznaniom wnioskodawcy. Sąd nie dał wiary tym zeznaniom w zakresie twierdzeń wnioskodawcy odnośnie tego, iż w skład spadku wchodziły środki na rachunku walutowym oraz środki „na zabezpieczenie matki spadkodawcy”. Twierdzenia te nie znajdują potwierdzenia w pozostałym materiale dowodowym. Z zeznań uczestniczki wynika, iż wszystkie środki na rachunku spadkodawcy w banku Millennium pochodziły z dochodów jej i spadkodawcy otrzymywanych w trakcie trwania małżeństwa oraz, że spadkodawca nie posiadał innych rachunków bankowych czy oszczędności w innej formie. W pozostałym zakresie zeznania wnioskodawcy Sąd uznał za wiarygodne.

Sąd częściowo dał wiarę zeznaniom uczestniczki. Sąd nie dał wiary zeznaniom uczestniczki w zakresie podawanych przez nią kwot darowizn dokonywanych przez spadkodawcę na rzecz W. K. (1), które zdaniem uczestniczki przekraczały 100.000 złotych. Zeznania te nie zostały potwierdzone przez świadka B. K., która przyznała, że wnioskodawca otrzymywał od ojca pieniądze podczas ich wizyt, lecz nie podała konkretnej kwoty tych darowizn. Brak jest również innych dowodów na potwierdzenie kwot darowizn od spadkodawcy na rzecz wnioskodawcy, o

których zeznawała uczestniczka. Zaznania uczestniczki w tym zakresie są niewiarygodne również z tego powodu, iż uczestniczka podaje kwoty darowizn szacunkowo i nie wskazuje konkretnych okoliczności tych darowizn.

Ustalając stan środków na rachunku spadkodawcy wchodzących w skład majątku wspólnego i spadku Sąd pominął dowód z wyciągu z rachunku bankowego za okres od 1.05.2013 do 31.05.2013 r. przedłożony przez uczestniczkę (k.39), bowiem dokument ten nie odzwierciedla stanu rachunku spadkodawcy na dzień jego śmierci. Wysokość środków na tym rachunku Sądu ustalił na podstawie informacji z banku k. 55.

Sąd ustalił wartość przedmiotowego spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu oraz wartość udziału 1/2 części w tym prawie wchodzącego w skład spadku w oparciu o opinię biegłego sądowego mgr inż. I. O. złożoną w niniejszej sprawie, uzupełnioną dalszymi opiniami pisemnymi. Opinia i opinie uzupełniające nie zostały zakwestionowane przez strony postępowania, a w ocenie Sądu opinie te są rzetelne, zrozumiałe i sporządzone zgodnie z przepisami, w szczególności z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 21 września 2004 roku w sprawie wyceny nieruchomości i sporządzania operatu szacunkowego (Dz. U. nr 207, poz. 2109 ze zm.), z ustawą z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami (t.j. z 2015 r., poz. 782) oraz ustawą z dnia 15 grudnia 2000 roku o spółdzielniach mieszkaniowych (t.j. z 2003 r., nr 119, poz. 1116 ze zm.).

Zgodnie z art. 567 § 3 k.p.c. do postępowania o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami stosuje się odpowiednio przepisy o dziale spadku. Z art. 684 k.p.c. wynika zaś, że skład i wartość spadku (oraz odpowiednio majątku wspólnego) ulegającego podziałowi ustala sąd. Ponadto zgodnie z art. 688 k.p.c. do działu spadku stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące zniesienia współwłasności, a w szczególności art. 618 § 2 i 3 k.p.c.

Z chwilą śmierci jednego z małżonków ustaje wspólność majątkowa. Od chwili ustania wspólności majątkowej do majątku, który był nią objęty, jak również do podziału tego majątku, stosuje się odpowiednio przepisy o wspólności majątku spadkowego i o dziale spadku (art. 46 k.r.o.).

Oboje małżonkowie mają równe udziały w majątku wspólnym (art. 43 § 1 k.r.o.).

Prawa i obowiązki majątkowe zmarłego przechodzą z chwilą jego śmierci na jedną lub kilka osób (art. 922 § 1 k.c.). Jak wynika z postanowienia Sądu Rejonowego Gdańsk – Północ w Gdańsku z dnia 14 stycznia 2013 roku o sygn. akt XIII Ns 980/12 prawa i obowiązki majątkowe R. K. przeszły w drodze dziedziczenia ustawowego na jego żonę W. K. (2) w 1/2 części spadku oraz na jego syna W. K. (1) w 1/2 części spadku.

Jeżeli spadek przypada kilku spadkobiercom, do wspólności majątku spadkowego oraz do działu spadku stosuje się odpowiednio przepisy o współwłasności w częściach ułamkowych (art. 1035 k.c.).

Sąd ustalił skład majątku wspólnego R. K. i W. K. (2) oraz skład spadku po R. K. orzekając jak w punkcie 1 i 2 postanowienia na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego w szczególności w postaci zaświadczenia z (...) (...) w G., dowodu rejestracyjnego samochodu H. (...), zaświadczenia z banku (...) SA. Sąd miał na uwadze, iż składniki tego majątku zostały nabyte w trakcie trwania związku małżeńskiego z dochodów osiągniętych przez małżonków. Wartość spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu i udziału w tym prawie Sąd ustalił na podstawie opinii biegłej I. O., natomiast wartość samochodu H. (...) na podstawie zgodnego stanowiska stron, które nie wzbudziło wątpliwości biorąc pod uwagę rocznik samochodu i jego markę.

Wnioskodawca twierdził, że w skład spadku wchodził rachunek dewizowy oraz środki na rachunku „na zabezpieczenie matki spadkodawcy”. Ponieważ twierdzenia te nie znalazły potwierdzenia w materiale dowodowym sprawy Sąd oddalił wniosek wnioskodawcy w tym zakresie orzekając jak w punkcie 3 postanowienia.

Stosownie do art. 211 k.c. każdy ze współwłaścicieli może żądać, ażeby zniesienie współwłasności nastąpiło przez podział rzeczy wspólnej, chyba że podział byłby sprzeczny z przepisami ustawy lub ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem rzeczy albo że pociągałby za sobą istotną zmianę rzeczy lub znaczne zmniejszenie jej wartości. Zgodnie zaś z art. 212 § 2 k.c. rzecz, która nie daje się podzielić, może być przyznana stosownie do okoliczności jednemu ze

współwłaścicieli z obowiązkiem spłaty pozostałych albo sprzedana stosownie do przepisów kodeksu postępowania cywilnego.

Mając na uwadze spójne stanowisko stron postępowania w przedmiocie sposobu dokonania podziału majątku i działu spadku Sąd uznał, że zasadnym jest przyznanie zarówno spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego jak i samochodu uczestnicze z obowiązkiem spłaty przez nią wnioskodawcy. Wprawdzie strony wnosiły, aby prawo do środków na rachunku bankowym spadkodawcy przyznać im w odpowiednich do ich udziału w spadku udziałach, jednakże wobec częściowego rozdysponowania tych środków przez tą uczestniczkę nie jest możliwy podział wierzytelności co do tych środków między spadkobierców i jedynym możliwym sposobem ich podziału jest przyznanie ich uczestnicze z obowiązkiem spłaty wnioskodawcy. Wobec powyższego Sąd orzekł jak w punkcie 6 postanowienia.

W postępowaniu działowym sąd rozstrzyga m.in. o wzajemnych roszczeniach pomiędzy współspadkobiercami z tytułu posiadania poszczególnych przedmiotów spadkowych, pobranych pożytków i innych przychodów, poczynionych na spadek nakładów i spłaconych długów spadkowych (art. 686 k.p.c.).

Uczestniczka W. K. (2) zgłosiła do rozliczenia w niniejszym postępowaniu poniesione przez nią koszty pogrzebu.

Do długów spadkowych należą m.in. koszty pogrzebu spadkodawcy w takim zakresie, w jakim pogrzeb ten odpowiada zwyczajom przyjętym w danym środowisku (art. 922 § 3 k.c.). Sąd w niniejszej sprawie podziela w pełni stanowisko wyrażone w uchwale SN z 22 listopada 1988 r. (III CZP 86/88, OSNC 1989/12/201), zgodnie z którym dług spadkowy związany ze wzniesieniem nagrobka jako zobowiązanie pieniężne podlega rozliczeniu w postępowaniu działowym według nominalnej wysokości.

Na podstawie zeznań uczestniczki W. K. (2) i przedstawionych przez nią rachunków Sądu ustalił, iż poniesione przez nią koszty pogrzebu wynosiły łącznie 26.287,03 złotych. Od tej kwoty należy odliczyć wartość otrzymanego zasiłku pogrzebowego z ZUS w kwocie 4.000 złotych, który częściowo pokrył koszty pogrzebu. Należy dodać, iż kwoty 10.000 złotych i 12.000 złotych wypłacone uczestnicze przez (...) z polisy jej i jej męża, nie powinna podlegać odliczeniu od kosztów pogrzebu, gdyż są to świadczenia przysługujące uczestnicze z tytułu ubezpieczenia. Zatem W. K. (2) powinna otrzymać od wnioskodawcy kwotę 11.143,52 złote stosownie do jego udziału w spadku. Sąd ustalił roczny termin zapłaty tej kwoty od daty uprawomocnienia się postanowienia z uwagi na ustalenie rocznego terminu zapłaty spłaty należnej wnioskodawcy. Wobec powyższego Sąd orzekł jak w punkcie 4 i 8 postanowienia.

Zgodnie z przepisem art. 1039 § 1 k.c. Jeżeli w razie dziedziczenia ustawowego dział spadku następuje między zstępnyymi albo między zstępnyymi i małżonkiem, spadkobiercy ci są wzajemnie zobowiązani do zaliczenia na schedę spadkową otrzymanych od spadkodawcy darowizn oraz zapisów windykacyjnych, chyba że z oświadczenia spadkodawcy lub z okoliczności wynika, że darowizna lub zapis windykacyjny zostały dokonane ze zwolnieniem od obowiązku zaliczenia. Paragraf 3 tego przepisu stanowi, że nie podlegają zaliczeniu na schedę spadkową drobne darowizny zwyczajowo w danych stosunkach przyjęte.

W ocenie Sądu postępowanie dowodowe wykazało, iż spadkodawca dokonywał na rzecz wnioskodawcy drobnych darowizn w postaci przekazywania środków pieniężnych podczas jego wizyt. Postępowanie dowodowe nie doprowadziło do ustalenia wysokości tych kwot. Uczestniczka podawała je szacunkowo, zaś powołany w sprawie świadek B. K. nie była w stanie podać ich wysokości. Zeznania świadka wskazują jedynie, że nie były to kwoty symboliczne, ale nie były to też kwoty znaczne. Jediną ustaloną w toku postępowania darowizną była darowizna w kwocie 4.000 złotych przekazana przez spadkodawcę uczestnikowi na opłacenie szkoły trenerów. W ocenie Sądu okoliczność tej darowizny wskazują, iż spadkodawca zwolnił ją od obowiązku zaliczania. Z zeznań stron wynika, iż wnioskodawca, który zaczął pracować jako zawodowy piłkarz w wieku 17 lat, po zakończeniu zawodowej gry, musiał uzupełnić wykształcenie, na co również należała uczestniczka, obawiając się, że wnioskodawca nie będzie miał z czego się utrzymywać. Wówczas wnioskodawca ukończył technikum, a następnie chciał ukończyć szkołę trenerów. Spadkodawca przekazał wnioskodawcy kwotę 4.000 złotych, która stanowiła część opłaty za tę szkołę. Wnioskodawca zeznał, że spadkodawca kierował się tym, iż z racji podjęcia przez wnioskodawcę pracy w młodym wieku, szybko zaprzestał płacenia alimentów i nie ponosił kosztów jego nauki. Nadto wyłożenie tej kwoty nie było dla spadkodawcy

związane ze znacznym nadszarpnięciem jego finansów, gdyż w tym czasie otrzymał większą kwotę za wykonany projekt. Te okoliczności wskazują, że spadkodawca przekazał wnioskodawcy tę kwotę wywiązując się z obowiązku zapewnienia synowi wykształcenia. Wobec tego w ocenie Sądu okoliczności tej darowizny wskazują na zwolnienie jej z obowiązku zaliczania na schedę spadkową. Mając to na uwadze Sąd orzekł jak w punkcie 5 postanowienia.

Ustalając wysokość spłaty należnej wnioskodawcy od uczestniczki Sąd brał pod uwagę sumę wartości wszystkich składników majątkowych wchodzących w skład majątku wspólnego i spadku, która wynosi 230.946,33 złote oraz udział uczestnika w tej sumie, który wynosi $\frac{1}{4}$ (w skład spadku wchodzi udział $\frac{1}{2}$ w składnikach tego majątku ponieważ majątek ten wchodził w skład wspólności ustawowej, zaś wnioskodawca ma udział $\frac{1}{2}$ części w spadku). Kwota spłaty należnej wnioskodawcy wynosi więc 57.736,58 złotych. Sąd do obliczenia tej wartości przyjął wartość rynkową spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego, nie zaś wartość rynkową udziału $\frac{1}{2}$ części w tym prawie, jak wnioskowała uczestniczka. Wyliczenie rynkowej wartości udziału $\frac{1}{2}$ części w tym prawie nie jest zasadne, gdyż przedmiotem podziału majątku i działu spadku jest całe to prawo, nie zaś udział w prawie i uczestniczka w wyniku podziału majątku i działu spadku otrzymuje całe przedmiotowe spółdzielcze prawo do lokalu. Gdyby jako podstawę ustalenia spłaty wnioskodawcy brać pod uwagę rynkową wartość udziału w prawie, która jest niższa niż połowa rynkowej wartości całego prawa, wnioskodawczyni byłaby w sposób nieuzasadniony wzbogacona, otrzymując to prawo w całości.

Sąd odroczył termin zapłaty o 1 rok od uprawomocnienia się postanowienia. Sąd miał na względzie, iż obecnie uczestniczka nie ma środków na spłatę drugiego spadkobiercy, zaś rok czasu jest okresem wystarczającym, aby podjęła decyzję, czy spłata nastąpi w wyniku sprzedaży lokalu lub zamiany lokalu na mniejszy czy też w tym czasie uzyska w inny sposób środki na spłatę poprzez np. zaciągnięcie kredytu hipotecznego. Rozłożenie spłaty na okres 10 lat, jak wnioskował pełnomocnik uczestniczki, jest czasem zbyt długim i krzywdzącym dla wnioskodawcy, a nadto ze swoich dochodów uczestniczka miałaby trudności z pokryciem raty spłaty.

Sąd nie uwzględnił stanowiska uczestniczki, aby obniżyć spłatę na podstawie art. 5 k.c., zgodnie z którym nie można czynić ze swego prawa użytku, który by był sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub z zasadami współżycia społecznego. Takie działanie lub zaniechanie uprawnionego nie jest uważane za wykonywanie prawa i nie korzysta z ochrony.

W ocenie Sądu w niniejszej sprawie nie zachodzą okoliczności wskazujące, iż żądanie uczestnika jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. Relacje wnioskodawcy ze spadkodawcą do pewnego czasu były poprawne, zaś zaniechanie tych kontaktów w ostatnim okresie życia spadkodawcy nie jest jeszcze okolicznością uzasadniającą obniżenie spłaty z tytułu udziału w spadku po nim.

Orzecznictwo Sądu Najwyższego wielokrotnie wskazywało na brak podstaw do obniżenia spłat na podstawie art. 5 k.c.. Zgodnie z postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 6.01.2000 r. (I CKN 320.98, OSNC 2000/7-8/133.), „Przepis art. 5 k.c. nie może stanowić podstawy obniżenia spłaty lub dopłaty należnej jednemu z małżonków (jego następcem prawnym) w wyniku podziału majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami.” Podobnie w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 18.04.1990 r. (III CZP 15/90, OSNC 1990/10-11/137) wskazano, że „W postępowaniu o dział spadku, w skład którego wchodzi spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego, sąd nie może oddalić wniosku, z powołaniem się na art. 5 k.c., z tego powodu, że przedmiot działu jest niepodzielny, a wnioskodawca nie ma możliwości spłaty drugiego spadkobiercy.”

W orzecznictwie Sądu Najwyższego występował również odmienny pogląd dopuszczający zastosowanie art. 5 k.c. do obniżenia spłaty należnej z tytułu udziału w majątku wspólnym lub w majątku spadkowym, jednakże mogło to mieć zastosowanie tylko w szczególnych sytuacjach, a taka w niniejszej sprawie nie zachodzi.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 520 k.p.c., zgodnie z którym w postępowaniu nieprocesowym każdy z uczestników ponosi koszty związane ze swoim udziałem w sprawie. Wobec tego koszty opłaty od wniosku powinien ponieść wnioskodawca, o czym Sąd orzekł w punkcie 9 postanowienia. Koszty opłaty od wniosku zostały uiszczone. W punkcie 10 postanowienia pozostałymi kosztami Sąd obciążył wnioskodawcę i uczestniczkę po $\frac{1}{2}$ części,

ponieważ byli oni w równym stopniu zainteresowani udziałem w sprawie. Na mocy art. 108 § 1 k.p.c. Sąd pozostawił szczegółowe wyliczenie tych kosztów referendarzowi sądowemu.